

**แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21**

**The Ways to develop of the School Supervision, Secondary of
Educational Service Area Office Region 21**

พิชญ์ชาญ์ สุตทุม¹, สุวัฒน์ จุลสุวรรณ²

PICHCHA SUDTHUM¹, SUWAT JULSUWAN²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายการวิจัย 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 2) เพื่อพัฒนาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการและหัวหน้ากลุ่มสาระฯ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จำนวน 560 คน ได้มาจากการเปิดตารางของเครจซี่และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 230 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายแบบเพียร์สัน โดยการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 พบว่ามีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .26-.64 การวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ การหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค พบว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .89

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 มีระดับความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง

2) แนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความ

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

² อาจารย์ประจำ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

¹ M.Ed.Candidate in Educational Administration, Faculty of Education, Mahasarakham University

² Lecturer, Faculty of Educational, Mahasarakham University

ต้องการ ต้องมีการประชุมชี้แจง จัดอบรมใช้วิธีการนิเทศที่หลากหลายรูปแบบและให้ทุกคนในโรงเรียนมีส่วนร่วมในการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการวางแผนและกำหนดทางเลือก ต้องมีการจัดให้มีการศึกษาดูงานการนิเทศภายในโรงเรียน จากโรงเรียนที่มีความพร้อมและเป็นต้นแบบในการนิเทศภายในโรงเรียน จัดผู้นิเทศที่มีความเชี่ยวชาญตรงกับด้านที่จะทำการนิเทศ ผู้รับการนิเทศจะได้รับความรู้และสามารถขอคำปรึกษา คำชี้แนะจากผู้นิเทศได้ ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือ ต้องมีการจัดตั้งห้องศูนย์สื่อภายในโรงเรียน จัดอบรมการพัฒนาสื่อ ใช้สื่อที่ตรงกับความต้องการและกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้รับการนิเทศ นำเทคนิคใหม่ๆในการใช้สื่อมาใช้ในการนิเทศภายในโรงเรียน ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนใน ต้องดำเนินการนิเทศให้ตรงกับปฏิทินการนิเทศที่วางแผนไว้ นิเทศอย่างต่อเนื่องทุกภาคเรียน ผู้นิเทศควรให้คำปรึกษา แนะนำจุดอ่อนของผู้รับการนิเทศให้เกิดความเข้าใจและสามารถพัฒนาต่อไปได้ และด้านการประเมินผลและรายงานผล ต้องประเมินการนิเทศที่เป็นไปตามสภาพความเป็นจริง มีการประเมินผลการนิเทศและแจ้งผลการประเมินให้ผู้รับการนิเทศทราบหลังการนิเทศ สรุปผลและรายงานผลการนิเทศให้ผู้บริหารทราบ จัดเก็บการรายงานผลการนิเทศอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนต่อไป

คำสำคัญ : แนวทางการพัฒนา, การนิเทศภายใน

ABSTRACT

The purpose of research is first, study of the actual of the School Supervision Secondary of Educational Service Area Office Region 21. Second, to develop the Ways of the School Supervision Secondary of Educational Service Area Office Region 21. The sampling of overall are consisted of the director the technical teacher and the chief of 8 sections at the School Supervision Secondary of Educational Service Area Office Region 21 are 560 people that obtain from Krejcie and Morgan table. Then obtained the sample is 230 people by the Stratified Random Sampling to use the school group to make the random sampling, specify proportion and simple random sampling. The instrumentation of the thesis is the questionnaire that obtained the discrimination index to find the significance of Pearson to choose the question that has the discrimination index significance .05 and the α -Coefficient by Cronbach method that the confidence of questionnaire was .89. The results of this research were as the actual of the developing of the

School Supervision, Secondary of Educational Service Area Office Region 21 is moderate of the suitability. The Ways to develop of the School Supervision, Secondary of Educational Service Area Office Region 21 that is studying of the actual of problem and requirement must have the conference and training of the several schools Supervision, Secondary method and also the school personals have participated of the school Supervision, Secondary. The planning and specify of the choice must have the observation of activities at the preparedness and the prototype for the school Supervision, Secondary. Provide the school supervisors that have expert of school Supervision, Secondary. The school personals have knowledge and can consult it, then they can recommend of the school Supervision, Secondary. The creating the instrumentation and develop the method must have the instructional media center at the school. Take the conference of the instructional media developing; put the instructional media with the right school activities. Take the new technic of the instructional media for the school Supervision, Secondary. The practicing of school supervision must do the school Supervision, Secondary that planed in every semester. The school Supervisor has to consult and recommend about the weakness of the school personal to develop themselves. The evaluation and reporting must have evaluated of the school Supervision, Secondary with the real state. Inform of the evaluation to the school supervisors, concluding and reporting the result of the school Supervision, Secondary to the director. Filed the document in the system to use for develop the school Supervision, Secondary.

Keywords : Guidelines for Development Supervision, Supervision

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดไว้ในมาตรา 6 ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมใน

การดำรงชีวิต สามารถ อยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข และมาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ.

2546 : 8)

การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการหนึ่งที่สำคัญในการช่วยในการจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมาย ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดว่า การนิเทศการศึกษาเป็นการร่วมมือกันเพื่อปรับปรุงงานด้านต่างๆ เป็นการส่งเสริมและเพิ่มประสิทธิภาพของการเรียนการสอน อันจะนำมาซึ่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นอกจากนี้นโยบายการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ในด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนสู่การปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย และบุคลากรทางการศึกษาที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ที่จะทำให้การปฏิรูปด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนสำเร็จ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ซึ่งแนวทางในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าวคือ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตจริงเหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน จนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : 28)

การนิเทศภายในเป็นกระบวนการดำเนินงานภายในโรงเรียนที่จะพัฒนาครูผู้สอนให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

โดยผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้จัดให้มีการพัฒนาบุคลากรให้ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญในการนิเทศภายในต้องตั้งอยู่บนหลักการด้านวิชาการ เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วม ทั้งด้านความคิดเห็นและการกระทำ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินส่งเสริม สนับสนุนให้ครูมีประสบการณ์ ความสำเร็จในการจัดกิจกรรมการสอนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความต้องการของหลักสูตร สิ่งสำคัญที่ช่วยให้ผู้บริหารประสบความสำเร็จในการพัฒนาครู คือ การนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นการดำเนินการโดยสถานศึกษา ประกอบด้วยผู้บริหารและคณะครูร่วมมือกันค้นหาหรือสืบข้อมูลที่จะนำมาพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน การนิเทศภายในจะทำให้ครูรู้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของตนเอง และทำให้มีบรรยากาศการนิเทศเป็นกันเอง รู้ปัญหาและหาแนวทางแก้ไขได้ตรงจุด และสามารถติดตามผลได้ตลอดเวลา การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่ผู้นิเทศในสถานศึกษาประกอบด้วยผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร ครูวิชาการ ครูที่ผู้บริหารมอบหมายดำเนินการ โดยใช้ภาวะผู้นำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจประสานงาน และใช้ศักยภาพการทำงานอย่างเต็มที่ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโดย

ส่วนรวม กำหนดให้การนิเทศภายใน โรงเรียนจะต้องปฏิบัติอย่างจริงจังอย่างต่อเนื่องถูกต้องและครบกระบวนการ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานในหน้าที่ของครูให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้มีการพัฒนาให้นักเรียนให้มีคุณภาพต่อไป และถือเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารที่จะต้องหาทางแก้ไขและพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถ และเกิดความร่วมมือร่วมใจและมีส่วนร่วมในการพัฒนาบุคลากรทุกคนในโรงเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : 179 – 180)

สภาพการบริหารการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยทั่วไปสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 มีโรงเรียนในสังกัดทั้งหมด 56 โรงเรียน มีครูและบุคลากรทางการศึกษา 1,397 คน มีนักเรียน 33,600 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 15 พฤษภาคม 2554) มีทิศทางการบริหาร การศึกษาโดยบริหาร จัดการ ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาอย่างทั่วถึง พร้อมก้าวสู่ประชาคมอาเซียน บนพื้นฐานของความเป็นไทย พัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการจัดการศึกษา ให้ประชากรวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรม มีความเป็นไทย พร้อมเข้าสู่

ประชาคมอาเซียนด้วยการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล

จากเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะศึกษาแนวทางพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 อันจะส่งผลดีต่อคุณภาพการบริหารจัดการคุณภาพนักเรียน ให้มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติเพื่อเป็นข้อมูลและเป็นทางเลือกสำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 21 นำไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงการนิเทศภายในโรงเรียนให้ประสบผลสำเร็จต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 21

1. ประชากรที่ใช้ในการ
วิจัย ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา
ครูวิชาการและ หัวหน้ากลุ่มสาระฯใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
จำนวน 56 โรงเรียน รวมประชากรทั้งสิ้น
560 คน

2. กลุ่มตัวอย่างการ
นิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาใน
สถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
ได้มาจากการสุ่มขนาดกลุ่มตัวอย่างตาม
ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie
and Morgan)(บุญชม ศรีสะอาด, 2543 :
40) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 230 คน

ระยะที่ 2 ร่างแนวทางการ
พัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษา เขต 21 และร่างคู่มือเพื่อนำ
แนวทางการพัฒนาการนิเทศไปใช้จริง

1. กลุ่มตัวอย่างการ
สนทนากลุ่ม (Focus Group)
ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา ครู
วิชาการ และ หัวหน้ากลุ่มสาระฯ โรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษา เขต 21 จากการเลือกแบบ
เจาะจง (Purposive Selection) จำนวน 9
คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา
จำนวน 3 คน ครูวิชาการ จำนวน 3 คน
และ หัวหน้ากลุ่มสาระฯ จำนวน 3 คน

2. กลุ่มตัวอย่างในการ
สัมภาษณ์ การนิเทศภายในโรงเรียน
มัธยมศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 21 ได้มาจากการเลือก
แบบเจาะจง (Purposive Sampling)
จำนวน 12 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร
สถานศึกษา จำนวน 8 คน และ
ศึกษานิเทศ จำนวน 4 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวม
ข้อมูล

1. แบบสอบถามชนิดมาตรา
ส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ
2. แบบประเมินประเมิน
แนวทางในการดำเนินการนิเทศภายใน

ขั้นตอนการวิจัย

ดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2
ระยะและมีขั้นตอนการวิจัย 4 ขั้นตอน
ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพ
ปัจจุบันของการนิเทศภายในโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษา
แนวทางการนิเทศภายในโรงเรียน
มัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยผู้วิจัย
ได้ศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎีจาก
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมี
การดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากหลักการ แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับการดำเนินการนิเทศภายในจากเอกสารและงานวิจัย

2. สรุปสังเคราะห์หลักการ แนวคิด ทฤษฎี ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยวิธีการสังเคราะห์เอกสาร (Content analysis)

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยใช้วิธีการสำรวจ

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยให้ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

ขั้นตอนที่ 3 ผู้วิจัยใช้การสนทนากลุ่มโดยผู้เชี่ยวชาญ (Focus Group)

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยผู้ประเมินแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จำนวน 30 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระ

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมกลับคืนมาตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของการตอบโดยนำมาจัดหมวดหมู่และบันทึกคะแนนแต่ละข้อของแต่ละคนในแบบรหัส (Coding Form) แล้วนำไปวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

2. ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการสนทนากลุ่มมาเรียบเรียง จัดระเบียบข้อมูล จัดกลุ่มเนื้อหาตามองค์ประกอบหลักและองค์ประกอบย่อย และทำการเขียนแนวทางการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบประเมินโปรแกรม มาตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ในการตอบแบบสอบถาม จากนั้นนำข้อมูลมาประมวลผลทางสถิติเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลระดับความคิดเห็นที่มีต่อโปรแกรม แล้วนำค่าเฉลี่ยมาแปลความหมาย โดยใช้เกณฑ์การแปลค่าความหมายเฉลี่ย

สรุปผล

1. สภาพปัจจุบันของการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ใน

ระดับปานกลาง ทั้ง 5 ด้าน โดยเรียงลำดับดังนี้ คือ ชั้นที่มีคะแนนสูงสุดคือ ด้านสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ลำดับรองลงมา คือ การวางแผนและกำหนดทางเลือก และการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน การสร้างสื่อและเครื่องมือ ด้านที่มีระดับสภาพปัจจุบันจริงต่ำสุด คือ การประเมินผลและรายงานผล

2. แนวทางพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จากการสนทนากลุ่มย่อยจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 12 ท่าน พบว่ามีแนวทางในการพัฒนาครอบคลุมขั้นตอนการนิเทศภายในทั้ง 5 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ด้านที่ 2 การวางแผนและกำหนดทางเลือกของการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านที่ 3 การสร้างสื่อและเครื่องมือของการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ด้านที่ 4 การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของการนิเทศภายในโรงเรียน และด้านที่ 5 การประเมินผลและรายงานผลของการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา

อภิปรายผล

1. สภาพปัจจุบัน ของการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และรายด้านทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ ด้านการวางแผนและกำหนดทางเลือก ด้านการสร้างสื่อและเครื่องมือ ด้านการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน และ

ด้านการประเมินผลและรายงานผล อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของสุณีย์รัตน์ วีระสุนทร (2553 : 64-65) พบว่า สภาพการนิเทศภายในตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ผลการวิจัยดังกล่าวยังสะท้อนให้เห็นว่าหน่วยงานใดที่มีการจัดการนิเทศภายในอย่างต่อเนื่อง นั้น แสดงว่าได้ดำเนินตามจุดประสงค์ของการนิเทศภายในโรงเรียน คือ ครูได้ดำเนินการสอนตามหลักสูตรและให้ได้ผลตามความมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการจัดการศึกษา ทำให้สามารถแก้ปัญหาเหล่านั้นได้ เพื่อให้เกิดผลดีต่อการศึกษานักเรียน ส่งผลต่อการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความต้องการและความจำเป็น เพื่อรักษาพิจารณา ส่งเสริม ควบคุมคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ และเพื่อความช่วยเหลือและประสานงานในทาง

วิชาการแก่สังกัด กระทรวง สถานศึกษา หรือ หน่วยงาน ที่ เกี่ยว ข้อง (กระทรวงศึกษาธิการ. 2538 : 12) จึงส่งผลให้สภาพปัจจุบันของการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 อยู่ในระดับปานกลาง

2. แนวทางพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จากการสนทนากลุ่มย่อยจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 12 ท่าน พบว่ามีแนวทางในการพัฒนาครอบคลุมขั้นตอนการนิเทศภายในทั้ง 5 ด้าน สอดคล้องกับผลการศึกษา ปัญหา และแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานนิเทศภายในของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 สอดคล้องกับศิริ จันทะพล (2552 : 89-93) เสนอว่าควรมีการประชุมกันระหว่างผู้บริหาร ครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการด้านการวางแผน การนิเทศควรนำเอานโยบายสำนักงานเขตพื้นที่และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานมาเป็นแนวทางในการวางแผนการนิเทศ การวางแผนและกำหนดทางเลือก ของการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ควรมีการจัดให้มีการศึกษาดูงาน การนิเทศภายในโรงเรียน จากโรงเรียนที่มีความพร้อมและเป็นต้นแบบในการนิเทศ

ภายในโรงเรียน เพื่อให้ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศนำไปพัฒนาตนเอง จัดผู้นิเทศที่มีความเชี่ยวชาญตรงกับด้านที่จะทำการนิเทศ เพื่อให้การนิเทศมีประสิทธิภาพ ผู้รับการนิเทศจะได้รับความรู้และสามารถขอคำปรึกษา คำชี้แนะจากผู้นิเทศ มีการประชุมเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นประจำ อย่างน้อย 1 ครั้งต่อเดือน เพื่อให้การดำเนินการนิเทศมีความต่อเนื่อง มีการจัดทำแผนการนิเทศ ปฏิทินการนิเทศ กำหนดการในการนิเทศอย่างชัดเจน และควรดำเนินการนิเทศให้ตรงตามปฏิทินการนิเทศ ให้ผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศร่วมกันออกแบบการนิเทศนั้น หมายความว่า การนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ควร มีวางแผนเพิ่มเติมในด้านดังกล่าว เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนภายในโรงเรียนนั้นและที่สำคัญต้องสอดคล้องกับนโยบายและแนวคิดในการพัฒนาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละระดับด้วย ซึ่งสำนักงานการศึกษาแห่งชาติ (2541 : 7-9) กล่าวว่า การวางแผนและกำหนดทางเลือก ในการแก้ปัญหาปรับปรุงส่งเสริมการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตรงตามวัตถุประสงค์ที่ต่องานต้องมีการศึกษานโยบาย เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และ แนวปฏิบัติ ของหน่วยงานระดับอำเภอ ระดับจังหวัด และระดับกรมเพื่อจัดทำแผนให้สอดคล้องในการจัดทำโครงการ จะช่วยให้การนิเทศ

ภายในโรงเรียน มีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลอย่างแท้จริง การสร้างสื่อและเครื่องมือของการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ควรมีการจัดตั้งห้องศูนย์สื่อภายในโรงเรียน เพื่อที่จะใช้เป็นศูนย์กลางในการค้นคว้า และพัฒนาสื่อภายในโรงเรียน มีการจัดอบรมการพัฒนาสื่ออย่างน้อย ภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อให้การใช้สื่อมีความเป็นปัจจุบัน ทันต่อเหตุการณ์ ทันยุคทันสมัย และทันต่อเทคโนโลยีใหม่ๆ มีการใช้สื่อที่ตรงกับความต้องการและกิจกรรมการเรียนการสอนของผู้รับการนิเทศ เพื่อให้การนิเทศเกิดประสิทธิภาพสูงสุด มีการนำเทคนิคใหม่ๆ ในการใช้สื่อมาใช้ในการนิเทศภายในโรงเรียน เพื่อให้การนิเทศมีความแปลกใหม่และหลากหลาย มีการจัดเก็บสื่อที่ใช้ในการนิเทศไว้อย่างเป็นระบบ ในห้องศูนย์สื่อ สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551 : 8) สิ่งที่จะช่วยในการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาเพื่อให้ทราบที่มาของปัญหาเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาการปฏิบัติงานของครูให้มีประสิทธิภาพโดยมีเครื่องมือการนิเทศซึ่งแบ่งตามลักษณะการใช้งาน 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ 1) เครื่องมือสำหรับตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสำรวจ แบบทดสอบ แบบสังเกตการณ์ สอนรวมทั้งแบบสังเกตอื่นๆ 2) เครื่องมือสำหรับส่งเสริมคุณภาพการศึกษา ได้แก่ เครื่องมือนิเทศส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้รับ

การนิเทศ มีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้น ได้แก่ เอกสารทางวิชาการ หนังสือ คู่มือครู เป็นต้น การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ควรมีการดำเนินการนิเทศให้ตรงกับปฏิทินการนิเทศที่วางแผนไว้ เพื่อให้การนิเทศเกิดประสิทธิภาพสูงสุด การดำเนินการนิเทศควรมีอย่างต่อเนื่องทุกภาคเรียน เพื่อให้ผู้รับการนิเทศพัฒนาตนเองในการจัดการเรียนการสอน หลังจบการนิเทศผู้นิเทศควรมีการสรุปประเด็นปัญหาที่เกิดจากการนิเทศ ผู้นิเทศควรให้คำปรึกษาและแนะนำจุดอ่อนของผู้รับการนิเทศให้เกิดความเข้าใจและสามารถพัฒนาต่อได้ การดำเนินการนิเทศผู้นิเทศควรสร้างบรรยากาศการนิเทศไม่ให้เกิดความเครียด ผู้นิเทศไม่ควรกดดันผู้รับการนิเทศมากเกินไป การแนะนำควรเป็นไปในทางสร้างสรรค์ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญการกับการนิเทศ เพื่อการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งถือว่าแนวทางดังกล่าวเป็นแนวทางที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนในการนิเทศภายในมีประสิทธิภาพสูงสุด สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541 : 13) ได้กล่าวถึง ความจำเป็นของการนิเทศภายในโรงเรียนไว้ว่า สังคมมีการเปลี่ยนแปลงทุก ๆ ด้านตลอดเวลา การพัฒนาคุณภาพครูประจำการมีความ

ซ้ำซ้อนปรับเปลี่ยนรูปแบบและวิธีการนิเทศเสมอ เพื่อให้การการพัฒนาโรงเรียน ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา และเกิดการประสานงานให้เกิดการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพในโรงเรียนได้ และการประเมินผลและรายงานผลของการนิเทศภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา ควรมีการประเมินผลการนิเทศและแจ้งผลการประเมินให้ผู้รับการนิเทศทราบหลังการนิเทศ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศทราบผลและนำคำแนะนำไปปฏิบัติ มีการสรุปผลและรายงานผลการนิเทศให้ผู้บริหารทราบ เพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศให้ผู้บริหาร มีการจัดเก็บการรายงานผลการนิเทศอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนต่อไป การประเมินผลควรเป็นไปตามสภาพความเป็นจริงในการนิเทศ ซึ่งแนวทางการพัฒนาดังกล่าว ถือว่าเป็น การตรวจสอบความสำเร็จของโครงการกับจุดประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้ ของการประเมินภายในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ได้เป็นอย่างดี และเป็น การตรวจสอบผลการดำเนินการนิเทศตามโครงการที่กำหนด ผลสัมฤทธิ์ตามวัตถุประสงค์ ประเมินความคิดเห็นกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน รวมผลการประเมินข้อมูลป้อนกลับเพื่อการปรับปรุงต่อไป (ซารี มณีศรี. 2538 : 202) เพื่อให้นำไปสู่การส่งเสริมคุณภาพผู้เรียน

และบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายของการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ให้มีความสำคัญต่อการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างแท้จริง มีมาตรการกำกับ ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาทุกฝ่าย ให้มีการอบรมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ ให้ครูและผู้บริหารโรงเรียน ให้มีความรู้ความเข้าใจต่อกระบวนการนิเทศ ภายในทุกขั้นตอน และควรติดตามผลการนิเทศภายในโรงเรียนอย่างจริงจัง

1.2 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ควรมีการวางแผนการกำหนดเครื่องมือที่จะประเมินผลการนิเทศภายในโดยการร่วมมือกันจากทุกฝ่าย ผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้แนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนมีทิศทางในทางเดียวกัน เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง

1.3 ผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ควรมีการปฏิบัติการนิเทศภายใน ที่เน้นการพัฒนาการเรียนการสอน โดยสร้างความสัมพันธ์ร่วมกันเพื่อให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกันภายในโรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าต่อไป

2.1 ควรศึกษาบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ในด้านต่างๆ เช่น วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ในการจัดการศึกษา เพื่อวางแผน กำหนดการ แนวทางการนิเทศภายในโรงเรียน

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของครู ในการปฏิบัติงานนิเทศภายในโรงเรียน ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพด้านการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

2.3 ควรหาวิธีที่จะพัฒนาการปฏิบัติการนิเทศการสอนของครู บุคลากรทางการศึกษาภายในโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ.(2538).คำชี้แจงประกอบพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- ชาลี มณีศรี.(2538). การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : บุรพาสาส์น.
- บุญชม ศรีสะอาด.(2543). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วรรณพร สุขอนันต์. (2550). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในตามแนวคิดการศึกษาชั้นเรียนสำหรับโรงเรียนเอกชน. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศิริ จันทะพล. (2552). แนวทางพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. เลย : มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). คู่มือการประเมินสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประจำปีการศึกษา 2547. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์
- . (2551). แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.(2546).การนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาอย่างเป็นระบบ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- . (2541). การเรียนรู้สู่ทักษะชีวิต. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สุณีย์รัตน์ วีระสุนทร. (2553). การศึกษาสภาพการนิเทศภายในตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดุสิต. วิทยานิพนธ์ ค.ม. จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.